

الگوی بازنمایی روند پژوهش

در زمینه عوامل مؤثر بر کاربرد فناوری اطلاعات

سیروس علیدوستی

دکترای مدیریت، استادیار، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، تهران. alidousti@irandoc.ac.ir

ماهنامه علمی الکترونیکی
انجمن علمی مدیریت اطلاعات ایران
journals.isaim.ir
دوره ۱ | شماره ۱ | صص ۵۰ - ۵۸
فروردین ۱۳۹۲

چکیده: یک مدرک، اطلاعات را میان یک پدیدآور و یک یا چند خواننده جابه‌جا می‌کند. هر مدرک در کنار مدارک همانند و مرتبط، اطلاعات تازه‌ای را فراهم می‌سازد که امکان سطح بالاتری از تحلیل را فراهم می‌آورد که مخاطبان تازه‌ای نیز دارد و برای هدف‌های گوناگون به کار می‌رود. تولید اطلاعات تازه از اطلاعات موجود در مدارک، با عنوان کلی «تحلیل اطلاعات» شناخته می‌شود که در نتیجه آن دانشی پدید می‌آید که پیش‌تر نبوده است. بنابراین، تولید دانش نوین مهم‌ترین دستاورد تحلیل اطلاعات است. پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها گونه‌ای از مدارک هستند که همواره با هدف‌های گوناگون تحلیل شده‌اند. در این مقاله، الگویی برای بازنمایی روند پژوهش در زمینه عوامل مؤثر بر پذیرش و کاربرد فناوری اطلاعات در ایران با تحلیل اطلاعات پایان‌نامه‌ها و رساله‌های مرتبط ارائه می‌شود. به این منظور، پس از تعریف مسئله، سه پرسش بنیادی برای تحلیل اطلاعات این مدارک ارائه و پس از تبیین روش، الگوی طراحی شده، ارائه می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: فناوری اطلاعات؛ کاربرد؛ عوامل مؤثر؛ روند پژوهش؛ الگوی بازنمایی

۱. مقدمه

مدرک ظرفی^۱ از اطلاعات است که برای جابه‌جایی پیام بین یک پدیدآور و یک یا چند خواننده استفاده می‌شود. بنابراین، همه مدارک یک ویژگی مشترک دارند و آن جابه‌جایی اطلاعات است (8, 1997, Duyshart). هر مدرک افزون بر اینکه برای خواننده آن دارای اطلاعاتی است، هنگامی که با دیگر مدارک همانند در کنار یک‌دیگر قرار گیرند، اطلاعات تازه‌ای را فراهم می‌سازند که امکان سطح بالاتری از تحلیل را فراهم می‌آورند که مخاطبان تازه‌ای نیز دارد. برای نمونه برای پیشرفت دانش، بایسته است که پژوهش‌های دقیقی در زمینه اطلاعات موجود انجام شود تا وضع موجود دانش، گسست‌های احتمالی، و امکان دانش‌افزایی در هر زمینه پدیدار شوند (Villas, Macedo-Soares, and Russo 2008).

¹ container

تولید اطلاعات تازه از اطلاعات موجود در مدارک، با عنوان کلی «تحلیل اطلاعات»^۱ شناخته می‌شود که در نتیجه آن دانشی پدید می‌آید که پیش‌تر نبوده است. بنابراین، تولید دانش نوین مهم‌ترین دستاورد تحلیل اطلاعات است (آرتون ۱۹۷۷، ۲۰۶-۲۱۱). در علوم اجتماعی و رفتاری، مطالعات و تجربه‌های منفرد به‌ندرت پاسخ‌های قطعی به پرسش‌های پژوهش می‌دهند. از این‌رو برای پیشرفت این علوم، باید اصول و روندهای زیربنایی آنها با گردآوری، انباشت، و پالایش حجم گسترده‌ای از مطالعات کشف شود. بنابراین مرور نوشته‌ها، نقشی مهم در خلاصه‌سازی و تشریح وضعیت علم در یک مقطع زمانی ایفا می‌کند (Lewis-Back 1986, 5).

پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها از مدارکی هستند که همواره با هدف‌های گوناگون تحلیل شده‌اند. از همین روی، در این مقاله، الگویی برای بازنمایی روند پژوهش در زمینه عوامل مؤثر بر پذیرش و کاربرد فناوری اطلاعات در ایران با تحلیل اطلاعات پایان‌نامه‌ها و رساله‌های مرتبط انجام می‌شود. به این منظور، پس از تعریف مسئله، سه پرسش بنیادی برای تحلیل اطلاعات این مدارک ارائه و پس از تبیین روش، الگوی طراحی شده، ارائه می‌گردد.

۲. تعریف مسئله

واژه «فناوری اطلاعات» احتمالاً در اواخر دهه ۱۹۷۰ میلادی برای اشاره به استفاده از فناوری کامپیوتر برای کار با اطلاعات ابداع شده است (Grauer 2002, 3014). با این وجود بسیاری از آنها از لحاظ دامنه شمول مشابه یکدیگر هستند. «اسکات مورتون» این فناوری را بسیار گسترده و شامل تمامی گونه‌های کامپیوترها، هم سخت‌افزار و هم نرم‌افزار آنها، و همچنین شبکه‌های ارتباطات^۲ بین دو کامپیوتر شخصی تا بزرگترین شبکه‌های خصوصی و عمومی می‌داند. افزون بر این، وی فناوری‌های کامپیوتری^۳ و ارتباطی یک‌پارچه را شامل سیستمی که یک کامپیوتر شخصی را به یک ابرکامپیوتر در یک اداره متصل می‌کند، تا شبکه‌های جهان‌گستر در زمره فناوری اطلاعات بیان می‌کند (Scott Morton 1991, v).

سرمایه‌گذاری در زمینه فناوری اطلاعات همواره رشد روزافزونی داشته است. در سال ۲۰۰۱ در جهان ۲/۱ تریلیون دلار در حوزه فناوری اطلاعات هزینه شده است، ولی این رقم برای سال ۲۰۱۱ معادل ۲۰۱۱ تریلیون دلار پیش‌بینی شده بود که رشدی بیش از دو برابر و سالانه ۷/۷ درصد را نشان می‌داد (WISTA 2008, 1). با این همه و با همه سودهایی که داشته است (Peansupap and Walker 2005) واقعیت‌ها نشان می‌دهند که موفقیت در کاربرد فناوری اطلاعات رضایت‌بخش نبوده است. از

¹ information analysis

² communications

³ computing

همین روی نیز، از ابتدای دهه ۱۹۶۰ (Sept 1988, 19) مطالعات و پژوهش‌های زیادی به بررسی عوامل موفقیت و عدم موفقیت کاربرد این فناوری در سازمان‌ها پرداخته‌اند.

در ایران نیز سال‌های گذشته پژوهش‌های بسیاری در چارچوب پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها به این موضوع پرداخته‌اند. شمار این پژوهش‌ها در سال‌های نزدیک افزایش یافته و در بافت‌ها و سطوح گوناگون، با کاربرد نظریه‌ها و مدل‌های گوناگون، و با روش‌های گوناگونی به انجام رسیده‌اند. با این وجود، شناخت سیستماتیک و کل‌نگرانه‌ای از این پژوهش‌ها وجود ندارد. این کاستی باعث می‌شود که از یک سو، یک جمع‌بندی درست از یافته‌های پژوهش‌ها پیشین در اختیار نباشد و از سوی دیگر، بنیانی برای گسترش و توسعه پژوهش در این زمینه وجود نداشته باشد. بنابراین لازم است روند و وضع موجود پژوهش در زمینه عوامل مؤثر بر پذیرش و کاربرد فناوری اطلاعات در بافت ایران بررسی و تحلیل شود. ولی برای بازنمایی روند و وضع موجود پژوهش در این زمینه، نخست نیاز به یک الگو هست.

۳. پرسش‌های پژوهش

الگوی بازنمایی روند پژوهش در زمینه عوامل مؤثر بر پذیرش و کاربرد فناوری اطلاعات در بافت ایران در پی پاسخ به سه پرسش است:

۱. چه پژوهش‌هایی در زمینه عوامل مؤثر بر پذیرش و کاربرد فناوری اطلاعات در بافت ایران به انجام رسیده‌اند؟

۲. ویژگی‌های روش‌شناختی این پژوهش‌ها چیست؟

۳. یافته‌های این پژوهش‌ها چیست و این یافته‌ها در کنار یک‌دیگر چه واقعیت‌هایی را نشان می‌دهند؟

۴. روش پژوهش

روش‌شناسی این پژوهش، کیفی است که از فرایند قیاس و طرح تدریجی (دسته‌بندی هنگام مطالعه) پیروی می‌کند. در این رویکرد، تأکید بر کیفیت و عمق داده‌هاست، بنابراین داده‌هایی که گردآوری می‌شوند، کیفی هستند و برای «ساخت» مفاهیم، مدل‌ها، و چارچوب‌ها به کار می‌روند (Baumard and Ibert 2001, 79-80; Hussey and Hussey 1997, 10, 48, 55-56; Remenyi et al 1998, 101-103). در این مقاله، چارچوب تحلیل و بازنمایی وضع موجود پژوهش با استفاده از نوشته‌های موجود با موضوع و هدف‌های مشابه این پژوهش ارائه می‌شود.

۵. تحلیل اطلاعات پایان‌نامه‌ها/ رساله‌ها در نوشته‌ها

پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها به عنوان گونه‌ای از مدارک علمی و پژوهشی به روش‌های گوناگونی بررسی و تحلیل شده‌اند. نخست و در پایین‌ترین سطح از تحلیل، این مدارک بر اساس معیارهایی بازیابی و اطلاعات کتاب‌شناختی آنها در قالب‌های گوناگون، از جمله بر پایه موضوع ارائه شده‌اند. ولی در سال‌های نزدیک، ژرفای تحلیل‌های اطلاعات پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها افزایش یافته است و روش‌ها و فنون تازه‌ای در این تحلیل‌ها به کار رفته‌اند.

«اکرمی» روش پژوهش ۲۱۴ پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی سه دانشگاه تهران، شیراز، و علوم پزشکی ایران را از سال ۱۳۵۵ تا ۱۳۷۰ بررسی و توزیع موضوعی و همچنین روش‌های پژوهش آنها را شامل توصیفی، تحلیلی - استنادی، تاریخی، و موردی بازنمود (۱۳۷۱). «اشرفی شهری» اطلاعات مبسوطی از ۲۵۰ پایان‌نامه کارشناسی ارشد حسابداری کشور را که تا سال ۱۳۷۳ تدوین شده بودند، ارائه و ویژگی‌های آنها را با یک‌دیگر مقایسه کرد (۱۳۷۳). «رویائی» ۱۱۸۴۸ استناد در ۱۲۰ رساله دکترای علوم انسانی دانشگاه‌های تربیت مدرس و آزاد اسلامی را در سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۵ تحلیل و انواع، زبان، و روزآمدی منابع را تحلیل و در دو دانشگاه با یک‌دیگر مقایسه نمود (۱۳۷۶). «کیان‌مهر» با تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه‌های مستقر در تهران در سالهای ۱۳۶۶ تا ۱۳۷۵ روند موضوعی، روش‌های پژوهش، و هم‌خوانی موضوع‌های آنها را با درس‌های این رشته بررسی کرد (۱۳۷۶). «شکفته» با تحلیل محتوای ۳۰۱ عنوان پایان‌نامه در حوزه گیاهان دارویی در دانشکده‌های داروسازی شهر تهران در دوره زمانی ۷۰-۱۳۷۶ گیاهانی را که بیشترین پژوهش‌ها را به خود اختصاص داده‌اند، تعیین و هم‌زمان با استفاده از نظر متخصصان، اولویت‌های پژوهشی را نیز شناسایی کرد و سپس به مقایسه اولویت‌ها و موضوع‌های پایان‌نامه‌ها پرداخت (۱۳۷۷). «کریمیان مزیدی» با هدف شناسایی نویسندگان، تعیین کتاب‌ها و نشریات ادواری پر استفاده، اندازه‌گیری میانگین تعداد استناد در هر مدرک، میزان استناد به انواع منابع، و مانند آنها، ۷۸۲۷ استناد در ۲۱۱ پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته آبیاری دانشگاه‌های شهید چمران، تهران، شیراز، و فردوسی را در سالهای ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷ تحلیل نمود (۱۳۷۸)^۱. میزان رعایت استاندار «ایزو» در نگارش چکیده پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد دانشگاه‌های تربیت مدرس و تهران در دوره زمانی ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۶ موضوع پژوهش «حفیظی اردکانی» بود (۱۳۷۸). «خسروی» و «دوران» در پژوهش خود، به منظور ارزشیابی روش‌شناسی پایان‌نامه‌های رشته روان‌شناسی، نمونه‌ای از پایان‌نامه‌های موجود در مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران را با مراحل

^۱ تحلیل استنادی، موضوع کار در شمار دیگری از پژوهش‌ها نیز بوده است، از جمله در: ریاحی‌نیا ۱۳۷۲؛ فخاری ۱۳۷۳؛ جاهد ۱۳۷۳؛ افشار ۱۳۷۵؛ پورشرعرباف ۱۳۷۵؛ دینانی ۱۳۷۹؛ خسروی تاج ۱۳۷۹؛ مقصودی دریه ۱۳۸۰؛ و صدیقی ۱۳۸۰.

روش علمی پژوهش مقایسه و تحلیل کردند (۱۳۷۸). «منتجب» محتوا و شکل ۸۷ پایان‌نامه کارشناسی ارشد سه رشته آموزش مدارک پزشکی، کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی و مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۱ را بر پایه استانداردهای ایزو ۷۱۴۴ و عناصر پژوهش بررسی کرد (۱۳۸۲). «مانده‌گاریان» میزان هم‌خوانی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد رشته تکنولوژی آموزشی را با موضوع‌های این رشته و اصول نگارش علمی در بوتۀ سنجش نهاد (۱۳۸۸). «کریمی» ۱۱۷ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکترای دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی را که با روش کمی و در سال‌های ۱۳۷۴ تا ۱۳۸۶ ارائه شده بودند، از دیدگاه توان آزمون‌های آماری و هم‌چنین حجم نمونه پژوهش بررسی نمود (۱۳۸۸). «رجبی» نیز جنبه‌های نگارشی در پایان‌نامه‌های زبان‌شناختی را بازنمود (۱۳۸۸)

۶. چارچوب بازنمایی برای پایان‌نامه‌ها/ رساله‌ها

از میان ابعاد تحلیل اطلاعات پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها که از پژوهش‌های پیشین در آمدند، تنها شماری از آنها با هدف‌های سه‌گانه تحلیل در این مقاله هم‌خوان هستند. بر این پایه، الگوی پیشنهادی برای بازنمایی روند پژوهش‌های انجام شده در چارچوب پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها از سه دیدگاه «پژوهش»، «ویژگی‌های روش‌شناختی»، و «یافته‌ها» در چارچوب زیر قرار می‌گیرد.

۶-۱. پژوهش

۶-۱-۱. عنوان

۶-۱-۲. موضوع

۶-۱-۳. دانشجو

۶-۱-۳-۱. نام و نام خانوادگی

۶-۱-۳-۲. جنس

۶-۱-۳-۳. رشته تحصیلی

۶-۱-۳-۴. گرایش

۶-۱-۴. استاد راهنما

۶-۱-۱۱-۲. نام و نام خانوادگی

۶-۱-۱۱-۲. جنس

۶-۱-۱۱-۳. مرتبه علمی (استاد/ دانشیار/ استادیار/ مربی)

۴-۱۱-۲-۶. وابستگی سازمانی

۵-۱-۶. نام دانشگاه / پژوهشگاه / مؤسسه

۶-۱-۶. نام دانشکده / پژوهشکده

۷-۱-۶. تاریخ دفاع از پایان نامه / رساله

۲-۶. ویژگی های روش شناختی

۱-۲-۶. نوع پژوهش (بنیادی / کاربردی / توسعه ای)

۲-۲-۶. روش شناسی یا رویکرد پژوهش (کمی / کیفی / ترکیبی)

۳-۲-۶. روش پژوهش (پیمایش / مطالعه موردی / ...)

۴-۲-۶. ابزار(های) گردآوری اطلاعات (پرسشنامه / مصاحبه / مشاهده / مطالعه / ...)

۵-۲-۶. مقیاس (اسمی، ترتیبی، فاصله ای، نسبتی)

۶-۲-۶. سنجش متغیرها (خوداظهاری، اندازه گیری)

۷-۲-۶. بافت پژوهش (شهر / سازمان)

۸-۲-۶. نظریه پشتیبان پژوهش (دارد / ندارد. اگر دارد، نام نظریه)

۹-۲-۶. مدل پیش ساخته پژوهش (دارد / ندارد. اگر دارد، نام مدل)

۱۰-۲-۶. جامعه پژوهش

۱۱-۲-۶. روش گردآوری داده ها (سرشماری / نمونه گیری)

۱-۱۱-۲-۶. اگر نمونه گیری: حجم نمونه (ها)

۲-۱۱-۲-۶. اگر نمونه گیری: روش نمونه گیری

۳-۶. یافته ها

۱-۳-۶. عوامل منفرد مؤثر بر عوامل مؤثر بر پذیرش و کاربرد فناوری اطلاعات در ایران

۲-۳-۶. مدل عوامل مؤثر بر عوامل مؤثر بر پذیرش و کاربرد فناوری اطلاعات در ایران

۴-۶. اطلاعات ترکیبی

۱-۴-۶. توزیع فراوانی استادان راهنما برحسب مؤسسه

۲-۴-۶. توزیع فراوانی پایان نامه های راهنمایی شده توسط هر استاد (برحسب سال / موضوع / مؤسسه)

۳-۴-۶. توزیع فراوانی رساله های راهنمایی شده توسط هر استاد (برحسب سال / موضوع / مؤسسه)

۴-۴-۶. توزیع فراوانی پایان نامه ها / رساله ها (برحسب زمان / مؤسسه / استاد)

۵-۴-۶. توزیع فراوانی موضوع پایان نامه ها / رساله ها (برحسب زمان / مؤسسه / استاد)

۶-۴-۶. توزیع فراوانی تعداد پایان‌نامه‌های دفاع‌شده در دانشگاه یا مؤسسه (برحسب سال / رشته / موضوع)

۶-۴-۷. توزیع فراوانی تعداد رساله‌های دفاع‌شده در دانشگاه یا مؤسسه (برحسب سال / رشته / موضوع)

۷. فهرست منابع

- آرتون، پاولین. ۱۹۷۷. *مبانی نظامها و خدمات اطلاعاتی*. ترجمه علی آقابخشی و دیگران. ۱۳۷۳. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران.
- اشرفی شهری، حسین. ۱۳۷۳. بررسی رساله‌های حسابداری. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- افشار، مینا. ۱۳۷۵. بررسی و مقایسه استندهای پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد پرستاری سه دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی ایران، شیراز و اصفهان طی سالهای ۱۳۷۳-۱۳۷۰. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی ایران.
- اکرمی، روح‌انگیز. ۱۳۷۱. ارزیابی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد کتابداری از نظر کاربرد روش‌های تحقیق در آنها از سال ۱۳۷۰-۱۳۵۵ در سه دانشگاه تهران، شیراز، و علوم پزشکی ایران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی ایران.
- پورشرعرباف، الهه. ۱۳۷۵. تحلیل استنادی پایان‌نامه‌های فارغ‌التحصیلان دانشکده علوم پایه دانشگاه تربیت مدرس در سالهای ۱۳۷۴-۱۳۶۷. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
- جاهد، حسن. ۱۳۷۳. تحلیل استنادی پایان‌نامه‌های دوره دکتری عمومی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی در سالهای ۷۲-۱۳۶۸. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران.
- حفیظی اردکانی، محسن. ۱۳۷۸. تعیین میزان رعایت استاندارد در تهیه چکیده فارسی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت مدرس و دانشگاه تهران بین سالهای ۱۳۷۶-۱۳۷۴. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس.
- خسروی، مریم، و بهزاد دوران. ۱۳۷۸. تحلیل روش‌شناسی پایان‌نامه‌های رشته روانشناسی موجود در مرکز. گزارش طرح پژوهشی منتشر نشده. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران.
- خسروی تاج، حمیدرضا. ۱۳۷۹. بررسی میزان کاربرد انواع منابع اطلاعاتی در پایان‌نامه‌های فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه اصفهان در سالهای ۱۳۷۶-۱۳۷۴. *فصلنامه کتاب* ۱۱ (۱): ۵۱-۶۴.
- دیانی، محمد حسین. ۱۳۷۹. بهره‌وری از منابع اطلاعاتی برای نگارش پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی. *کتابداری و اطلاع‌رسانی* ۳ (۳): ۳۵-۴۱.
- رجبی، منصوره. ۱۳۸۸. تحلیل جنبه‌های نگارشی در پایان‌نامه‌های زبان‌شناختی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه پیام نور مرکز.
- رویائی، حمیدرضا. ۱۳۷۶. تحلیل استنادی پایان‌نامه‌های دکتری علوم انسانی دانشگاه‌های تربیت مدرس و آزاد اسلامی در رشته‌های مختلف علوم انسانی سال ۱۳۷۵-۱۳۷۰. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
- ریاحی‌نیا، نصرت. ۱۳۷۲. بررسی میزان کاربرد نشریات ادواری لاتین در پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد کتابداری دانشگاه‌های تربیت مدرس، تهران، علوم پزشکی ایران و شیراز از سال ۱۳۴۷ تا ۱۳۷۱. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.

- شکفته، مریم. ۱۳۷۷. تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های گیاهان دارویی ارائه شده به دانشکده‌های داروسازی و مقایسه نتایج حاصل از آن با اولویتهای پژوهشی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی.
- صدیقی، مهری. ۱۳۸۰. تحلیل استنادی پایان‌نامه‌های فارغ‌التحصیلان حوزه علوم زمین موجود در مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران. *علوم/اطلاع‌رسانی* ۱۷ (۱ و ۲): ۳۰-۴۱.
- فخاری، حبیب‌اله. ۱۳۷۳. بررسی استنادهای پایان‌نامه‌های فارغ‌التحصیلان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران در سالهای ۱۳۵۸ تا ۱۳۷۰. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی ایران.
- کریمی، حسن. ۱۳۸۸. تحلیل توان آزمون‌های پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکترای دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی.
- کریمیان مزیدی، محمدعلی. ۱۳۷۸. تحلیل استنادی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه‌های شهید چمران اهواز، تهران، شیراز و فردوسی مشهد (۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷). پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده تحصیلات تکمیلی، دانشگاه شیراز.
- کیان‌مهر، شیدا. ۱۳۷۶. بررسی روند موضوعی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه‌های مستقر در تهران طی سالهای ۱۳۶۶ لغایت ۱۳۷۵. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی.
- مانده‌گاریان، هانیه. ۱۳۸۸. بررسی و تحلیل پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد رشته تکنولوژی آموزشی دانشگاه علامه طباطبائی بر اساس میزان انطباق با حیطه‌های رشته تکنولوژی آموزشی و اصول نگارش علمی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی.
- مقصودی دریه، رویا. ۱۳۸۰. بررسی پایان‌نامه‌های روانشناسی تربیتی دانشگاه شیراز. *فصلنامه کتاب* ۱۲ (۳): ۶۹-۸۱.
- منتجب، فروغ. ۱۳۸۲. بررسی میزان رعایت استانداردهای ایزو و عناصر تحقیق در پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی از سال ۷۹ تا ۸۱. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی ایران.
- Baumard, Philippe, and Jerome Ibert. 2001. What approach with which data. In *Doing Management Research: A Comprehensive Guide*. London: Sage. 68-84.
- Duyshart, Bruce. 1997. *The digital document*. Oxford: Architectural Press.
- Grauer, Manfred. 2002. Information technology. In *International encyclopedia of business and management*, edited by Malcolm Warner. 2nd ed. Australia: Thomson Learning. 3014-3024.
- Hussey, Jill, and Roger Hussey. 1997. *Business Research*. London: MacMillan.
- Lewis-Beck, Michael S. 1986. Introduction to *Meta-analysis: Quantitative methods for research synthesis*, by Fredric M. Wolf. Newbury Park, CA: Sage.
- Peansupap, Vachara, and Derek Walker. 2005. Exploratory factors influencing information and communication technology and adoption within Australian construction organizations: A micro analysis. *Construction Innovation* 5: 135-157.
- Remenyi, Dan, Brian Williams, Arthur Money, and Ethne Swartz. 1998. *Doing research in business and management: An introduction to process and method*. London: Sage.
- Scott Morton, Michael S. 1991. Foreword to *The corporate of the 1990s: Information technology and organizational transformation*. New York: Oxford University Press.
- Sept, Ronald Edward. 1988. Bureaucracy and system design: communication barriers in the development and implementation of organizational information systems. PhD Dissertation, Simon Fraser University.
- Villas, Marcos Vianna, T. Diana L. van A. de Macedo-Soares, and Giuseppe Maria Russo. 2008. Bibliographical research method for business administration studies: a model based on scientific journal ranking. *Brazilian Administration Review* 5 (2): 139-159.

WITSA: see World Information Technology and Services Alliance
World Information Technology and Services Alliance. 2008. *Digital planet 2008*.
http://www.witsa.org/v2/media_center/pdf/DigitalPlanet2008_ExecutiveSummary.pdf
(accessed Apr. 27, 2010).

استناد به این مقاله بر پایه شیوه‌نامه ایران:

علیدوستی، سیروس. ۱۳۹۲. الگوی بازنمایی روند پژوهش در زمینه عوامل مؤثر بر کاربرد فناوری اطلاعات. گفتمان علم و فناوری ۱ (۱): ۵۰ - ۵۸. journals.isaim.ir/index.php/std (دسترسی در/...).

How to Represent the Research Trend on Factors Affecting Information Technology Use in Iran

Sirous Alidousti

PhD in Management. Assistant Professor. Iranian Research Institute for Information Science and Technology (IranDoc). Tehran, Iran. alidousti@irandoc.ac.ir

Abstract: A document is a container which transfers information between one author and one or more audiences. Every document besides the same and related documents can produce new information which provides the audiences with the opportunity of higher levels of analysis. The new information has new audiences and can be used for new purposes more than the primary purpose of each separate document. Producing new information from existing information is named as “information analysis” by which the knowledge is produced that has not been existed yet. Therefore, producing new knowledge is the main achievement of information analysis. Thesis and dissertations are one kind of documents which has been analyzed with various purposes. In this paper, a model is discussed to present the research trend on factors affecting the application and adoption of information technology in Iran analyzing the related theses and dissertations. To do so, after defining the problem, three key questions for analyzing the information of these kinds of documents are presented. Then the method of study is discussed and finally the proposed model is defined and elaborated.

Key words: Information technology; Use; Affecting factors; Research trend; Representation pattern

Science & Technology Discourse

Electronic Journal of
Iranian
Scientific Association of
Information Management
(ISAIM)

journals.isaim.ir

Vol. 1 | No. 1 | PP 50-58

April 2013

Received 20 Feb. 2013

Accepted 28 Feb. 2013